

УДК 81'373.7: 811.11
DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2026.10.9>

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОЛОРИСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ «ЧЕРВОНИЙ» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Лариса Орехова

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової
вул. Новосельського, м. 63, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-1952-5451
e-mail: larisa29_11@ukr.net

Оксана Чаєнкова

старший викладач кафедри мовної підготовки
та міжнародної комунікації
Одеської державної академії будівництва та архітектури
вул. Дідріхсона, 4, м. Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-7639-0979
e-mail: oksbird85@gmail.com

Анотація. У статті розглядаються фразеологічні одиниці з колористичним компонентом «червоний» в українській та англійській мовах. Проаналізовано їхні семантичні особливості, виділено групи відповідно до семантики лексем. Проведено їх порівняльний аналіз, з'ясовано особливості їх вживання. Об'єктом дослідження виступають фразеологічні одиниці з колористичним компонентом «червоний». Метою дослідження є спроба виявити універсальні та ідіоетнічні особливості фразеологічних одиниць з колірним компонентом «червоний» в англійській та українській мовах. Червоний – це колір, що прийшов до нас з глибокої давнини та несе в собі численні значення, наповнений різними сенсами. У давнину червоний колір виражав активний початок, ідею вічного руху, кругообігу всесвіту від народження до смерті.

У дослідженні виділено прирощені значення у фразеологічних одиницях з компонентом «червоний / red» у двох мовах і виділено такі групи колірних прирощень, значення яких повністю або частково еквівалентні: революційний, небезпечний, заборонний, ворожий; збентежений, роздратований, лютий; службовий, професійний; гарний, привабливий; святковий.

Аналіз семантичних значень ІВ вкотре показав, що колірний компонент, у даному випадку «червоний колір», у складі ідіом несе важливе смислове навантаження і має широкий діапазон значень. Виявилось, що концептів червоного кольору в англійській мові більше, ніж в українській. Наведено приклади унікальності вживання. Так, наприклад, в англійській мові не знайшлося ФО, які містять в собі сему «краса», але в той же час, в українській мові відсутні такі семи, як небезпека, фінанси/бухгалтерія, зустрічі з найвищими почестями (*to roll out the red carpet (for someone)*). Знайдена відмінність безпосередньо пов'язана з особливостями двох культур і відображенням їх у мовній картині світу. Збіги в значеннях компонента «червоний колір» простежуються в ФО і позначають почуття сорому, збентеження, гніву. Це можна пояснити тим, що джерело запозичення або виникнення багатьох ФО часто збігається. Проведений порівняльний аналіз дозволив виявити асоціативні зв'язки, які виявилися досить близькими в українській та англійській лінгвокультурі.

Ключові слова: колористичний компонент red, культурний концепт, особливості, прирощене значення, порівняльний аналіз.

**PHRASEOLOGICAL UNITS WITH
THE COLOR COMPONENT “RED”
IN UKRAINIAN AND ENGLISH**

Larysa Oriekhova

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages Teaching,
Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music
Novoselskogo Str., 63, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-1952-5451
e-mail: larisa29_11@ukr.net*

Oksana Chaenkova

*Senior Lecturer at the Department of Language Training
and International Communication
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture
Didrikhsona Str., 4, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-7639-0979
e-mail: oksbird85@gmail.com*

Abstract. *The article considers phraseological units with the color component “red” in Ukrainian and English. Their semantic features are analyzed, and groups are identified according to the semantics of lexemes. A comparative analysis is carried out, and the peculiarities of their use are clarified. The object of the study is phraseological units with the color component “red.” The purpose of the study is to identify universal and idioethnic features of phraseological units with the color component “red” in English and Ukrainian. Red is a color that has come to us from ancient times and carries numerous meanings, filled with different senses. In ancient times, the color red expressed an active beginning, the idea of eternal motion, the cycle of the universe from birth to death.*

Analysis of the semantic meanings of idioms has once again shown that the color component, in this case “red,” carries an important semantic load in idioms and has a wide range of meanings. It turned out that there are more concepts of red in English than in Ukrainian. Examples of unique usage are given. For example, in English there are no idioms that contain the seme “beauty”, but at the same time, in Ukrainian there are no semes such as danger, finance/accounting, meetings with the highest honors (to roll out the red carpet (for someone)). The difference found is directly related to the peculiarities of the two cultures and their reflection in the linguistic picture of the world. Coincidences in the meanings of the component “red color” can be traced in idioms and denote feelings of shame, embarrassment, anger. This can be explained by the fact that the source of borrowing or the origin of many idioms often coincides. The comparative analysis revealed associative connections that turned out to be quite close in Ukrainian and English linguoculture.

Key words: *coloristic component red, cultural concept, features, acquired meaning, comparative analysis.*

Постановка проблеми. Питання сьогодення пов’язані з порівняльним дослідженням мов, які належать до різних мовних груп і є особливо актуальними в сучасних умовах розвитку мов широкої світової інтеграції та взаємного збагачення культур. Фразеологія будь-якої мови є не тільки її неоціненним надбанням, але й індикатором загального та специфічного кожного народу. Вона допомагає розібратися в подібностях і відмінностях різних культур, менталітеті та особливостях розуміння дійсності. Особливий інтерес представляють ті компоненти фразеологізмів, які мають конвенційне значення і є символами. Одним з таких компонентів у складі фразеологізмів виступає колір, який

відіграє важливу роль у житті людини і вимагає постійного більш глибокого проникнення в його сутність.

Поняття кольору існує в кожній культурі, з ним пов’язана важлива соціокультурна інформація, що накопичена тим чи іншим етносом. Колір, на рівні з такими категоріями як простір, час, рух, є також категорією з пізнання світу і одним із ключових культурних концептів. З найдавніших часів колір був одним із засобів осмислення світу і служив позначенням найважливішого в природі та найціннішого в людині. Кольори, і пов’язані з ними асоціації – складні й мають багато рівнів. Колір пронизує собою весь комплекс життєвих явищ, усі види діяльності

людини. Початкова функція кольору – класифікувати, мітити, оповіщати, викликати асоціації з чимось, або протиставляти чомусь, встановлювати ієрархію. Кожен колір має певну символіку, проте в різних культурах символіка однакових кольорів може бути різною. Порівняльне вивчення фразеологізмів з кольорним компонентом видається дуже важливим, оскільки виявлення універсальної та національно-культурної специфіки фразеологічних одиниць дозволяє чіткіше побачити унікальність картин світу носіїв різних мов, привносить додаткову диференціацію в осмислення лінгвоколірного фрагмента мовної картини світу [1].

Етимологією та дослідженням колоронімів у різних мовах останніми роками займаються А.Д. Алієва, А.Ю. Антіпова, В.І. Базова, А.В. Головатюк, І.І. Гуменюк, І.В. Дармограй, Т.О. Зубань, О.О. Калінюк, О.В. Касаткіна-Кубишкіна, А.І. Кириченко, Т.В. Кучма, Т.В. Кушнірова, Л.А. Левицька, Г.Г. Лук'янець, І.А. Лягіна, В.О. Майковська, Д. Маркова, А. О. Мовчан, О. Л. Ніколова, Н.М. Ніколаєва, К.В. Палій, Т. В. Стоянова, Л. А. Соботович, Ю.І.Торговець, Н.В. Чернецька, В.Г. Хуртак, Н.В. Чернецька, Н. В. Яковенко тощо.

Н. М. Лоскутова, І.А. Ангелинова присвятили статтю дослідженню семантичних особливостей фразеологічних одиниць з колористичним компонентом в українській та італійській мовах, встановили, що у вказаних мовах найчастіше зустрічаються фразеологізми з колоративом *nero* / чорний, *bianco* / білий та *rosso* / червоний [2].

О. В. Назаренко у своїй роботі з'ясувала походження та семантичне навантаження лексем на позначення кольорів в українських фразеологізмах у контексті національно-культурного сприйняття колірної символіки, зробивши висновок, що первісні кольорові уявлення людини обмежувалися «базовою кольоровою тріадою»: біле-чорне-червоне [3].

Метою та завданням даної статті є спроба виявити універсальні та ідіоетнічні особливості фразеологічних одиниць з кольорним компонентом «червоний» в англійській та українській мовах.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження стали фразеологічні одиниці з компонентом «червоний» різних типів, зібрані методом суцільної вибірки

з англійських і українських фразеологічних, пареміологічних, етимологічних, тлумачних, історичних та інших видів словників. Предметом вивчення є особливості культурологічного аспекту функціонування ФО у зазначених мовах та їх структурно-семантичні особливості.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Осягаючи закони буття, намагаючись орієнтуватися в навколишньому світі, людина вдавалася до дивовижної мови символів, зокрема й до колірної символіки.

Червоний – це колір, що прийшов до нас з глибокої давнини та несе в собі численні значення, саме він кидається в очі й привертає до себе увагу, наповнений різними сенсами. Червоний – колір палаючого полум'я, крові та сонця (його сходу та заходу), що пов'язувалося з ідеєю життя, символізуючи не стільки самі явища, скільки стан переходу з одного світу в інший. У давнину червоний колір виражав активний початок, ідею вічного руху, кругообігу всесвіту від народження до смерті. Ще найдавніші міфи пов'язували з червоним кольором створення людини. Існує думка, що ім'я Адама, першої людини на Землі, походить від лексеми «*adama*», що в перекладі з давньоєврейської означає «червона земля». За апокрифічними переказами, кров Адама була створена з червоної землі. Тому і колір крові червоний. З найдавніших часів кров є символом «місяця душі та життєвих сил».

Англійський прикметник «*red*» має індоєвропейську основу, співвідноситься з іншим англійським «*read*» і тлумачиться як «*colour of blood or fire*» (колір крові або вогню).

У Стародавній Русі для позначення червоного кольору користувалися прикметником червленый або червонный. Так, наприклад, відзначалося, що на куполах київських соборів червоне золото. Та й зараз в українській мові ця лексема позначає червоний колір. Прикметник червоний утворився від слова черв'як, оскільки червону фарбу робили з особливого виду черв'яків. Яскраво-червоний колір, певно, так подобався нашим предкам, що вони замінили старослов'янське найменування чермний на нове – червоний, тобто «найкращий», «чарівний», «красивий». Корінь лексеми красивий входить у слова, які позначали все, що тішило око: красна

девица, красний молодець, красно солнышко [4, с. 225].

Проте, мовознавець Олександр Авременко пояснив різницю між красним та червоним, де слово «красний» має глибокі історичні корені й не варто його вважати синонімом до «червоного», бо правильне вживання цих двох слів – це не лише питання мовної точності, але й збереження культурної спадщини. Так, в українській мові є чимало народних висловів, де вживається слово «красний». Наприклад, «Ой весна, весна – днем красна». Однак тлумачний словник пояснює, що «красний» в українській мові означає «гарний», «прекрасний» або «чудовий» [5].

Це знаходить відображення в такому фразеологізмі, як «красна дівчиця». Красна через те, що дівчата рум'янилися як ягідними, так і іншими рослинними барвниками. З давніх-давен ознакою краси і здоров'я вважалися біле обличчя та рум'янець на щоках, а на людину з такою зовнішністю часто говорили «кров з молоком», що означало «квітучий здоров'ям».

«Коли ми кажемо «прекрасний», ми ж не маємо на увазі «пречервоний». Он де собака заритий! «Ой весна, весна – днем красна!» Це означає «гарна своїми днями», «чудова», – пояснює мовознавець [6].

Під час аналізу українських фразеологізмів з компонентом «красний» були виявлені історично також такі значення, як «цінний, найкращий» (красний хліб – пшениця, красний товар, красна ціна); «добірний, якісний» (красний звір, красна риба); «світлий, яскравий, хороший» (красний день, красне літо, красний господар, красне сонце); «почесний» (красний кут, красний ганок, красне місце); «виразний» (красне слово, красна мова). Наприклад, про людину, що вміє гарно говорити, кажуть, що вона – «красномовна». Компонент «красний» у цих фразеологізмах, що мають національно-культурну специфіку, позначає не колір, а прийнятий у суспільстві стандарт, норму, зразок, все найкраще, високоякісне і почесне [7].

Як показав аналіз в англійській та українській мовах, колірне позначення «червоний» / «red» у складі фразеологізмів символізують збудження, енергійність, неспокій. Колір у цьому випадку вказує на фізіологічний прояв таких сильних емоцій, як гнів, злість, страх. Загальновідомо, що в резуль-

таті нервового збудження кров приливає до обличчя, а шкірний покрив людини зазнає змін – обличчя червоніє або стає блідим. Цей факт яскраво ілюструють такі фразеологізми, як to get/have a red face (букв. мати червоне обличчя) – червоніти від сорому, збентеження; to give someone a red face (букв. дати комусь червоне обличчя) – змусити когось червоніти; to see the red (букв. побачити червоне) – розлютитися; one's ears are red (букв. вуха червоного кольору) – почервоніти від збентеження; червоний як рак, помідор (від сорому або збентеження). Червоний колір є амбівалентним: з одного боку, він має позитивні конотації, а з іншого – є символом вогню, війни, агресії та небезпеки. В аналізованих англійських фразеологізмах «red» має широке коло значень із негативною конотацією. Наприклад, to raise a red flag (букв. підняти червоний прапор) – подавати тривожний сигнал, red alert (букв. червона тривога) – ситуація раптової підвищеної небезпеки; to see the red light (букв. побачити червоний колір) – відчуття наближення небезпеки, біди; red-tape (букв. червона стрічка) – бюрократизм, канцелярщина, тяганина; red ink (букв. червоне чорнило) – заборгованість, борг [8].

Фразеологізми, що вивчаються в мовах, які порівнюються, пояснюються історичними подіями, приписуються історичним особистостям, мають біблійне походження. Так, фразеологізм a red-letter day – святковий, пам'ятний день походить від традиції друкувати вихідні, святкові та значущі дні в календарях червоним кольором (у минулому вони пов'язувалися зі святими мучениками). Цей фразеологізм присутній і в українській мові – червоний день календаря, який походить з радянських часів. Або, наприклад, такий фразеологізм, як червона килимова доріжка, перша документальна згадка про яку відноситься до давньогрецької трагедії Есхіла «Агамемнон», де вона була використана для пишної зустрічі чоловіка, що повернувся з війни, дружиною і слугами. У трагедії сказано, що тільки боги і носії статуй богів можуть ступати ногами на пурпур. Пізніше цю доріжку стали використовувати в Стародавньому Римі, і стелили її тільки при появі глави держави. У ті часи тільки багаті люди могли собі дозволити такий предмет побуту. Ця традиція збереглася і досі в багатьох кра-

їнах світу, і відображена в англійському фразеологізмі *to roll out a red carpet for* (букв. розстелити червону доріжку) – прийняти кого-небудь урочисто, з почесною і повагою.

Цікавим є англійський фразеологізм *to paint the town red* (букв. розфарбувати місто в червоний колір), який означає «піти гуляти, галасливо повеселитися з друзями». Існує кілька версій походження цього фразеологізму. За однією з них, вираз походить від твердження Оскара Уайльда, що воно вперше з'явилося в «Божественній комедії» Данте, де в пеклі говорили: «Ми ті, хто фарбує світ гріхами в червоний колір». За іншою версією, виникнення ідіоми приписують події, коли відомий хуліган маркіз Уотерфорд з групою друзів влаштували заколот у місті Мелтон Моубрей у графстві Лестершир, коли пофарбували в червоний колір міську заставу і ще кілька будівель. Існує й інша версія, згідно з якою ідіома з'явилася в США в кінці XIX століття, коли на День незалежності всі вулиці були червоними від феєрверків, а молодь галасливо веселилася. Як би там не було, компонент «red» несе в собі певну історичну інформацію і відображає символ веселощів, радості, який реалізується в семантиці фразеологізму [9].

За даними проведеного аналізу можна стверджувати, що, незважаючи на значні збіги семантики кольорового позначення, червоний у порівняльних мовах окремі фразеологізми мають достатній ступінь національно-культурної специфічності. Наприклад, *the thin red line* (букв. тонка червона лінія) – британський солдат; *a red herring* (букв. червоний оселедець) – відволікаючий маневр, відволікання уваги; *Red Nose Day* (букв. день червононосих) – спеціальний день в Англії, коли організуються благодійні заходи; *red box* (букв. червоний ящик) – червоний шкіряний ящик для офіційних паперів членів англійського уряду.

Таким чином, фразеологізми з компонентом «червоний» / «red» широко представлені як в англійській, так і українській мовах. Червоний колір у складі фразеологізмів мов, які порівнюються, несе важливе і різноманітне смислове навантаження, і має широкий діапазон значень. Порівняльний аналіз фразеологізмів демонструє як спільність сприйняття червоного кольору досліджуваних мовних спільнот, так і національно-культурну специ-

фіку, яка є ключем до розуміння менталітету соціумів.

Червоний колір – це вогонь, сонце і чеснота. У багатьох мовах він означає все красиве і прекрасне. Значення червоного в українській та англійській мовах пов'язують з основним кольором веселки, кольором крові.

Символічні значення червоного кольору дуже різноманітні та суперечливі. З одного боку, червоний символізує красу і любов, радість і повноту життя. З іншого – ворожечу, помсту, війну. Червоний колір асоціюється одночасно з кров'ю і вогнем, життям і смертю. У кожній з розглянутих мов назви червоного кольору, збігаючись у перших значеннях, не сходяться в похідних і в їх фразеологічному використанні. Тому для того, щоб правильно зрозуміти іншу культуру, необхідно навчитися правильно інтерпретувати значення мови кольору, потрібно знати національні особливості сприйняття кольору, а також уміло використовувати ці знання під час спілкування.

Розглянемо природжені значення у фразеологічних одиницях з компонентом «червоний / red» у двох мовах і виділимо групи колірних природжень, значення яких повністю або частково еквівалентні.

1. **Революційний**, що відноситься до революційної діяльності.

Наприклад: Червона армія / Red Army; Червоний офіцер / Red officer. Інші українські ФО не мають англійських відповідників, але мають у інших східнослов'янських мовах, адже мають спільне історичне минуле: червоний командир, червона кіннота, червоний юнкер, червоний флот, червона субота, червоне козацтво.

2. **Небезпечний, заборонний, ворожий**. У українській та англійській мовах у цьому природженому значенні вживається ФО «червоне світло / red light». В українській мові асоціацію «червоний (рудий) – небезпечний» можна спостерігати і в інших ФО, прислів'ях і приказках: Їхати на червоне світло. Рудий та червоний – людина небезпечна. З чорним у ліс не ходи, з рудим лазні не топи! Рудих і в святих немає. Рудому не бувати у святих. В англійській мові додаткове значення «небезпечний, заборонений» реалізується у ФО: *Red list* – «урядовий список небезпечних об'єктів»; *to see the red light* – «відчути наближення небезпеки, біди»; *Reds under*

the beds – «червоні під ліжком» (жартівливий вислів про уявну небезпеку).

Приріст значення «небезпечний для суспільства» з'являється у ФО: red light – «публічний будинок»; the red-light district – «квартал червоних ліхтарів», «район публічних будинків» [10].

3. **Збентежений, роздратований, лютий.** Це додаткове значення реалізується в українських, англійських ФО: червоний як рак / мак / помідор / red as a turkey cock / as a beet / as a lobster; як червона ганчірка / червоний колір на бика діяти / like a red rag to a bull. В українській фразеології вживається сполучення «червоний від сорому», а в англійській мові функціонують ФО: red as a fire (або flame) – «вогненно-червоний», «почервонівший, спалахнувший (про обличчя)»; red with anger – «почервонівший від гніву»; to become red in the face – «почервоніти від гніву»; to see red – «прийти в лють, бути у сказі»; like a red rag to a bull – діяти як червона ганчірка на бика (дуже дратувати).

4. **Службовий, професійний.** Дане прирощене значення в українській мові мають ФО: червона шапка (заст.); віддавати під червону шапку; червоний командир (офіцер); червонофлотець; червона дошка. В англійській фразеології зустрічаються такі одиниці: red tape – «бюрократизм», «паперова тяганина» (червоною тасьмою прошивали документи в держустановах, конторах); red-tapist – «бюрократ»; a red ribbon (або ribbon) – «стрічка ордена Бані», «орден Бані»; the red, white and blue – «англійський флот і армія» (за кольорами прапорів); red coat – «англійський солдат» (за кольором форми); red cap – «носій у поїзді або на вокзалі» (за кольором форменного кашкета).

5. **Гарний, привабливий.** В українській та англійській мовах реалізуються в основному такі символічні значення ФО з компонентом «красний/red», які пов'язані з молодістю, красою. Наприклад: красний молодець, красна дівчина – про молоду людину, здорову, красиву, яка користується симпатією оточуючих; красне сонечко – у значенні святковості моменту, а також як привіт, доброзичливе ставлення до оточуючих; (as) red as cherry – рум'яний, з рум'янцем на всій щоці, кров з молоком.

6. **Святковий.** ФО червоний день / a redletter day мають в українській і англій-

ській мовах еквівалентні прирощені значення. Для української фразеології характерні одиниці «червона субота», «червоний день календаря».

В українській мові в силу національно-специфічних особливостей у «червоного\красного» розвиваються прирощені значення, для яких немає відповідників щодо англійської мови: 1. Гарний, яскравий, світлий, красний день; красне літо; красне сонце; красна весна; красні дні. 2. Радісний, щасливий, красна пора; красний день; красне дитинство. Прирощене значення «радісний, щасливий» реалізується в таких прислів'ях: «На миру і смерть красна» (або «У гурті то й смерть не страшна») – це народне прислів'я, що означає: помирати серед своїх, у колі людей – не страшно, оскільки труднощі легше перенести разом. На чужій стороні і весна не красна (тобто не мила). 3. Почесний, парадний. Красний ганок; красний кут; красні ворота; красний двір. В українській мові є ряд прислів'їв з цим прирощеним значенням: Просимо до хати: красному гостю красне місце. Першому гостю перше місце і красна ложка. 4. Виділений. Червоною ниткою проходити (тягнутися); червоний рядок; з червоного рядка. 5. Вогненний, полум'яний. Червоний півень; червоного півня пустити (на дах посадити). 6. Дорогий, цінний, красне сонечко – метафоризована назва батька і матері; красні дітки – найкращі, дорогі діти. Це додаткове значення присутнє і в прислів'ях: Син та дочка – красні дітки. Син та дочка – домашні гості. Хто красний доньками та синами в пошані, той у благодаті. 7. Дотепний, влучний. Широко вживаються ФО «красне слівце», «заради красного слівця», а також прислів'я: Заради красного слівця не пошкодує рідного батька [7].

Тільки в англійській фразеології «red» має такі значення: 1. Збитковий, нерентабельний. Be in the red – 1) «бути в боргу, мати заборгованість»; 2) «працювати зі збитками, бути збитковим»; Put in the red – «привести до банкрутства»; Not a red cent – ні гроша. Традиційно, якщо підприємство збанкрутувало або заборгувало велику суму грошей, рахунки були написані червоним чорнилом, а якщо підприємству надавався кредит, то він був вписаний у рахунок чорним чорнилом. Мабуть, звідси і негативна конотація у наведених вище виразах. 2. Злочинний. To be caught red-handed – «бути спійманим

на місці злочину»; Red herring – відволікаючий маневр, щось, що збиває зі сліду (відволікаюча інформація). 3. Розважливий. Paint the town red – гучно святкувати, «піти в загул», розважатися. [10].

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямі. На основі вивчених ідіоматичних виразів (ІВ) як в українській, так і в англійській мовах, ми вирахували процентне співвідношення подібностей і відмінностей семантичних значень. З'ясувалося, що в українській та англійській мовах 60% мають схоже значення, 40% не знайшли свого відображення в мовній картині світу обох культур.

Таким чином ми дійшли певних висновків. По-перше, аналіз семантичних значень ІВ вкотре показав, що колірний компонент, у даному випадку «червоний колір», у складі ідіом несе важливе смислове навантаження і має широкий діапазон значень. По-друге, виявилось, що концептів червоного кольору

в англійській мові більше, ніж в українській. Так, наприклад, в англійській мові не знайшлося ФО, які містять в собі сему «краса», але в той же час, в українській мові відсутні такі семи, як небезпека, фінанси/бухгалтерія, зустрічі з найвищими почестями (to roll out the red carpet (for someone)). Знайдена відмінність безпосередньо пов'язана з особливостями двох культур і відображенням їх у мовній картині світу. По-третє, збіги в значеннях компонента «червоний колір» простежуються в ФО і позначають почуття сорому, збентеження, гніву. Це можна пояснити тим, що джерело запозичення або виникнення багатьох ФО часто збігається. Проведений порівняльний аналіз дозволив виявити асоціативні зв'язки, які виявилися досить близькими в українській та англійській лінгвокультурі.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розширенні аналізу різних концептів у науковому дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орехова Л.І., Чаєнкова О.К. Внутрішній світ людини через символіку білого кольору (на матеріалі української, турецької й англійської мов). *Причорноморські філологічні студії*. Одеса : Гельветика, 2025. № 7 С. 93–100.
2. Лоскутова Н. М., Ангелинова І. А. Фразеологізми з колористичним компонентом в італійській та українській мовах. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Філологія. 2018. Вип. 19. С. 268-275.
3. Назаренко О. В. Національно-культурний контекст символіки кольорів в українських фразеологізмах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2020. Вип. 46, т. 2. С. 43–47.
4. Ніколаєва Н. М. Етимологія лексем на позначення кольору. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. Луцьк, 2012. № 6. С. 224–229.
5. Тлумачний словник української мови. URL: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9> (дата звернення: 02.02.2026).
6. Авраменко О. Красний чи червоний. Мовознавче пояснення. URL: <https://www.unian.ua/curiosities/krasniy-chi-chervoniy-movoznavce-rozasniv-riznicyu-12351879.html> (дата звернення: 03.02.2026).
7. Етимологічний словник української мови: у 7 т. /гол. ред. О. С. Мельничук. Т. 5. Київ : Наукова думка, 2006. 705 с.
8. McGraw-Hill's Dictionary of American Idioms and Phrasal Verb; edited by Richard A. Spears, Ph.D. The McGraw-Hill Companies, Inc., New York, 2005. 1096 p.
9. Oxford Dictionary of Idioms; 2nd edition; edited by Judith Siefring. Oxford University Press Inc., New York, 2005. 352 p.
10. English idioms in use; edited by Michael McCarthy, Felicity O'Dell. Cambridge University Press Inc., Cambridge, 2007. 192 p.

REFERENCES

1. Oriekhova, L.I., Chaienkova, O.K. (2025). Vnutrishnii svit liudyny cherez symboliku biloho koloru (na materiali ukrainskoi, turetskoi y anhliiskoi mov). [The inner world of a person through the symbolism of white (on the material of Ukrainian, Turkish, and English languages)]. *Prychornomorski filolohichni studii*. Odesa: Helvetyka, № 7. pp. 93–100 [in Ukrainian].
2. Loskutova, N. M., Anhelynova, I. A. (2018). Frazeholohizmy z kolorystychnym komponentom v italiiskii ta ukrainskii movakh [Phraseological units with a coloristic component in Italian and Ukrainian]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu*. Serii: Filolohiia. no.19, pp. 268–275 [in Ukrainian].

3. Nazarenko, O. V. (2020). Natsionalno-kulturnyi kontekst symvoliky koloriv v ukrainskykh frazeolohizmakh [The national and cultural context of color symbolism in Ukrainian phraseology]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Serii: Filolohiia. 2020. no. 46 (2). pp. 43–47 [in Ukrainian].
4. Nikolaieva, N. M. (2012). Etymolohiia leksem na poznachennia koloru [The etymology of lexemes denoting color]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. Serii: Filolohichni nauky. Movoznavstvo. Lutsk, № 6. pp. 224–229 [in Ukrainian].
5. Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. Retrieved from: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9> (accessed: 02.02.2026) [in Ukrainian].
6. Avramenko, O. Krasnyi chy chervonyi. Movoznavche poiasnennia [Red or crimson. Linguistic explanation]. Retrieved from: <https://www.unian.ua/curiosities/krasniy-chi-chervoniy-movoznavec-poyasniv-rizni-cyu-12351879.html> (accessed: 03.02.2026) [in Ukrainian].
7. Etymolohichni slovnyk ukrainskoi movy (2006) : u 7 (5). [Etymological Dictionary of the Ukrainian Language]. hol. red. O. S. Melnychuk. Kyiv: Naukova dumka. 705 p [in Ukrainian].
8. McGraw-Hill's Dictionary of American Idioms and Phrasal Verb (2005); edited by Richard A. Spears, Ph.D. The McGraw-Hill Companies, Inc., New York. 1096 p [in English].
9. Oxford Dictionary of Idioms (2005); 2nd edition; edited by Judith Siefring Oxford University Press Inc., New York. 352 p [in English].
10. English idioms in use (2007); edited by Michael McCarthy, Felicity O'Dell Cambridge University Press Inc., Cambridge. 192 p [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 24.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026